TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 7

ויאמר ה׳ אלקים הן האדם היה כאחד ממנו...

« Et Havaya Elokim dit : Voici, l'homme est devenu comme l'un de nous »

◇

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/bereishis/7/

1 ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו כו'. יי"ל [יש לומר] א' מהו שע"י עה"ד [עץ הדעת] נפקחו עיניהם להיות כאלקים יודעי טו"ר [טוב ורע].

« Et Havaya Elokim dit : Voici que l'homme est devenu comme l'un de nous, connaissant le bien et le mal ; et maintenant, de peur qu'il n'étende sa main, etc. » Il y a lieu de se demander, tout d'abord : que signifie le fait que leurs yeux se soient ouverts par l'intermédiaire de l'Arbre de la connaissance, au point qu'ils soient devenus comme D.ieu, connaissant le bien et le mal ?

וגם מ"ש ה' אלקים ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ומה איכפת לו בזה הרי מה שצוה אותו שלא לאכול הוא ג"כ כדי שלא ימות.

Et [il faut également comprendre] ce que dit Havaya Elokim : « Et maintenant, de peur qu'il n'étende sa main, ne prenne aussi de l'Arbre de vie, n'en mange et ne vive éternellement » — pourquoi cela devrait-il Le préoccuper ? Après tout, ce qu'Il lui avait ordonné de ne pas manger avait également pour but qu'il ne meure pas.

2 ועוד והוא העיקר מאין ידע הנחש מזה אשר ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם שלפי האמת כן הוא.

En outre, et c'est là la [question] essentielle : d'où le serpent savait-il cela — « que le jour où vous en mangerez, vos yeux s'ouvriront » — ce qui est, en vérité, exact ?

ואם אדם ששמע הצווי מהקב"ה לא הכיר בזה רק כפשוטו שאמר לו ה' אלקים כי ביום אכלך ממנו מות תמות והנחש לא נזכר כלל ששמע הצווי הזה

Et si Adam, qui avait entendu le commandement du Saint béni soit-Il, n'y comprit rien d'autre que son sens littéral — que Havaya Elokim lui avait dit : « Car le jour où tu en mangeras, tu mourras certainement » — et que le serpent n'est nullement mentionné comme ayant entendu ce commandement ;

וגם אם שמע כשנצטווה אדם מאין היה בו בינה יתירה להבין דבר מתוך דבר יותר מהאדם עצמו. אם לא שנאמר שגבוה הוא מהאדם וכ"ז [וכל זה] פלאי.

Et même s'il l'avait entendu lorsque Adam reçut le commandement, d'où lui venait une compréhension supérieure, lui permettant de déduire une chose d'une autre, davantage qu'Adam lui-même ? À moins de dire qu'il est supérieur à l'homme — et tout cela est étonnant.

הנה תחלה יתבאר מ"ש האדם היה כאחד ממנו לדעת טו"ר [טוב ורע] שהוא מאמר ה' להמלאכים ומשמע שלמעלה יודעים את הטוב ואת הרע גם שניהם.

Or, expliquons tout d'abord ce qui est dit : « L'homme est devenu comme l'un de nous, connaissant le bien et le mal » ; ce sont les paroles de D.ieu aux anges, et elles impliquent que, là-haut, on connaît le bien et le mal, l'un comme l'autre.

אבל מ"מ אינן מעורבים זה בזה כי גלוי וידוע שזה טוב וזה רע ומובדל הרע מן הטוב אע"פ [אף על פי] שידוע שם הטו"ר [הטוב ורע].

Néanmoins, ils ne sont pas mêlés l'un à l'autre, car il est révélé et connu que ceci est bon et ceci est mauvais, et le mal est séparé du bien, même si le bien et le mal y sont connus.

משא"כ בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] היינו בחי' תערובת הטוב עם רע שהרע יונק מהטוב והטוב מהרע והיו לאחדים.

Il n'en va pas ainsi du niveau de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal : il s'agit du niveau où le bien est mêlé au mal, le mal se nourrissant du bien et le bien du mal, si bien qu'ils ne font plus qu'un.

3 וצ"ל דהרי פי' עץ הדעת טוב ורע היינו לשון ידיעה וא"כ למה נעשה תערובת טו"ר [טוב ורע] מחמת הדעת בטו"ר [בטוב ורע] הלא למעלה ג"כ ידוע הטו"ר [הטוב ורע].

Il faut maintenant [une explication] : car l'expression «l'Arbre de la connaissance du bien et du mal» désigne la connaissance ; si tel est le cas, pourquoi la connaissance du bien et du mal aurait-elle entraîné leur mélange ? En haut aussi, le bien et le mal sont connus !

אך ההפרש בזה הוא ענין ההפרש בין מקיף לפנימי כי בחי' ידיעת הטו"ר [הטוב ורע] שלמעלה היא בבחי' מקיף בלבד

Mais la différence tient à la distinction entre l'aspect enveloppant (makif) et l'aspect intérieur (pnimi) : car, en haut, la connaissance du bien et du mal n'est que de l'ordre de l'enveloppement.

ולכן יכול להיות הבדלה בין טוב לרע שידע את הרע ולא יחליפנו ולא ימירנו בטוב ח"ו [חס ושלום].

Il peut donc y avoir une séparation entre le bien et le mal : Il connaît le mal, sans l'échanger ni le substituer au bien, à D.ieu ne plaise.

כענין שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאע"פ [שאף על פי] שהיא בהיכלי מלך אבל יודע הוא ומכירה ששממית היא.

Comme dans le cas de : «L'araignée, on peut la saisir à pleines mains, et pourtant elle se trouve dans les palais du roi» : même si elle se trouve dans les palais du roi, celui-ci le sait et reconnaît que c'est une araignée.

4 ויש הבדלה בין טוב לרע כמאמר המבדיל בין קודש לחול. והיינו מצד שיודע טו"ר [טוב ורע] בבחינת מקיף עליהם ולכן אינם מתערבים יחד.

Et il y a une séparation entre le bien et le mal, comme le dit la formule [de la bénédiction] : « Qui distingue entre le saint et le profane. » C'est-à-dire que D.ieu connaît le bien et le mal selon un mode qui les englobe ; ils ne se mélangent donc pas.

וכענין בחינת לבונה זכה שבי"א סממני הקטורת שהעשרה סממנים הם י' נצוצי קדושה המובלעים בקליפות והי"א היא לבונה היא בחינת מקיף עליהם ואינה מתלבשת בפנימיותם.

Cela ressemble au niveau de l'oliban pur parmi les onze épices de l'encens : les dix épices sont dix étincelles de sainteté englouties dans les kelipot [écorces de dissimulation], et la onzième, l'oliban, est le niveau qui les englobe et ne s'investit pas dans leur intériorité.

(ולבונה היא ג"כ חיות להם אבל לפי שהחיות הזה שהיא מחיה אותם הוא רק ע"י שהיא בבחי' מקיף בלבד עליהם ע"כ אינה מתערבת עמם כלל וכולה טוב).

(L'oliban est également une force vitale pour elles ; mais puisque cette force vitale, par laquelle il leur donne la vie, n'agit que parce qu'il les englobe, il ne se mélange donc nullement à elles et est entièrement bon.)

והנה המקיף הוא גם דוחה את החיצונים כנראה בציור האילן שבפרד"ס [שבפרדס רמונים] במקיפים ופנימיים שמעמד ומצב הקליפות אחוריהם אל המקיף כו'. משא"כ בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] הוא בחי' פנימי ואז הטוב מעורב עם הרע ממש.

Or, la lumière englobante repousse aussi les forces extérieures, comme on le voit dans le diagramme de l'Arbre du Pardes, représentant les lumières englobantes et intérieures : les kelipot y sont disposées de telle sorte qu'elles tournent le dos à la lumière englobante, etc. Il n'en va pas ainsi du niveau de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal, qui est un niveau intérieur ; le bien y est alors véritablement mêlé au mal.

5 וז"ש [וזהו שכתוב] הן האדם היה כאחד ממנו. פי' שהוא היה ג"כ כאחד ממנו פי' כמו שבבחי' אחדות דהיינו למעלה ידוע הטו"ר [הטוב ורע] כן היה גם הוא ע"י שטעם מעה"ד [מעץ הדעת] המעורב טו"ר [טוב ורע].

C'est [le sens de] ce qui est dit : « Voici, l'homme est devenu comme l'un (ke'echad) de nous. » C'est-à-dire que lui aussi est devenu comme l'un de nous — autrement dit, de même qu'au niveau de l'unité (achdus), c'est-à-dire au-dessus, le bien et le mal sont connus, il en fut ainsi de lui aussi, parce qu'il goûta à l'Arbre de la connaissance, où le bien et le mal sont mêlés.

אבל לו הדבר מזיק כי הרי האדם הוא מבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ומיד שידע הוא מן הרע ע"י שטעם מעה"ד [מעץ הדעת] הרי יתערב עמו ויהי' [ויהיה] הוא ממש מעורב ברע.

Mais pour lui, cela est nuisible, car l'homme relève du niveau de l'intériorité ; dès qu'il connaît le mal, parce qu'il a goûté à l'Arbre de la connaissance, il se mêle à lui et se trouve véritablement mêlé au mal.

לא כמו שהוא למעלה שאעפ"י [שאף על פי] שיודעים גם את הרע מ"מ מובדל הוא ומרוחק מן הטוב ואין לו התקרבות כו' לפי שהוא בבחי' מקיף.

Il n'en est pas ainsi là-haut : bien que le mal y soit également connu, il demeure séparé et éloigné du bien, sans aucune proximité [avec lui], etc., parce qu'il se trouve dans la modalité de l'enveloppement.

אבל האדם שהוא מבחי' פנימי כשידע גם הוא מן הרע אזי יתערב הוא גם הוא ממש עם הרע

Mais l'homme, qui relève du niveau de l'intériorité, lorsqu'il connaît lui aussi le mal, se trouve alors, lui aussi, véritablement mêlé au mal.

כי בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] א"א להיות כ"כ [כל כך] מובדל הרע כנ"ל ואז הוא קשה מאד להפריד את הרע אלא מלחמה עצומה היא ולאם מלאם יאמץ פעמים זה גובר ופעמים שכנגדו גובר.

Car, au niveau de l'intériorité, il est impossible que le mal soit aussi séparé, comme expliqué ci-dessus ; il est alors très difficile de séparer le mal. C'est plutôt une guerre immense : « une nation sera plus forte que l'autre » ; parfois, l'une l'emporte, et parfois, c'est son adversaire qui l'emporte.

כאשר מצאנו ראינו בנשמות ישראל מראש הדורות עד עתה שהיו כמה עתים משונים פעמים בדור א' היו נשמות שבמעלה עליונה ונצחו את הרע.

Comme nous l'avons constaté et vu chez les âmes d'Israël, depuis les premières générations jusqu'à aujourd'hui, il y a eu de nombreuses périodes différentes : parfois, dans une même génération, il y avait des âmes d'un niveau élevé qui triomphaient du mal,

6 ובדור אחר היו רשעים גדולים שגבר הרע מאד. והיינו כי כולם נמשכים מאדה"ר [מאדם הראשון] והיה בו ג"כ שינויים אלו פעמים גבר הוא ופעמים גבר הרע עליו.

et, dans une autre génération, il y eut de grands méchants, chez qui le mal l'emporta fortement. Cela vient de ce qu'ils descendent tous d'Adam, le premier homme, et que ces changements se produisaient également en lui : parfois, il l'emportait, et parfois, le mal l'emportait sur lui.

וכ"ז [וכל זה] היה לפי שהוא בבחי' פנימיות ומיד שידע מן הרע נתערב עמו ממש וא"כ הוא מלחמה גדולה וקשה להפרידו מאד אלא עת כך ועת כך כנ"ל.

Tout cela venait de ce qu'il relève du niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) ; dès qu'il prit connaissance du mal, il s'y trouva réellement mêlé. Dès lors, c'est un grand combat, et il est très difficile de séparer le mal de lui ; mais plutôt [il y a] un temps [pour] ceci et un temps [pour] cela, comme expliqué ci-dessus.

7 וכן גם עפ"י [על פי] פשוט שמקודם היו ערומים והיו עסוקים בתשמיש להוליד בנים ולא יתבוששו כמו שהיו אוכלים ושותים כי מצות ה' היא ולא היו יודעים כלל שיש תאוה בזה

De même, selon le [sens simple] : auparavant, ils étaient nus et avaient des relations conjugales afin d'engendrer des enfants, et « ils n'en avaient pas honte », tout comme ils mangeaient et buvaient, car c'était un commandement de D.ieu, et ils ne savaient absolument pas qu'il y avait là du désir ;

אבל אחר שאכל עה"ד [עץ הדעת] וידעו שיש תאוה בזה אזי קשה לפרוש כו'.

mais, après qu'il eut mangé de l'Arbre de la Connaissance et qu'ils eurent su qu'il y avait du désir en cela, il devient alors difficile de se retenir, etc.

8 ולכן לא רצה הקדוש ברוך הוא שיטעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] כי לו הדבר מזיק כנ"ל והיה רוצה שלא ידע ממציאת הרע כלל ויהיה כולו קדוש ולא רצה להכניסו במלחמה עצומה הזאת.

C'est pourquoi le Saint béni soit-Il ne voulait pas que l'homme goûte de l'Arbre de la connaissance, car cela lui serait nuisible, comme expliqué plus haut. Il voulait que l'homme ignore entièrement l'existence du mal et demeure entièrement saint ; Il ne voulait pas l'engager dans cette guerre immense.

אבל אחר שכבר טעם מעה"ד [מעץ הדעת] ונתערב ברע אז אמר פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ואכל וחי לעלם.

Mais après qu'il eut déjà goûté de l'Arbre de la connaissance et se fut mêlé au mal, alors Il dit : « De peur qu'il n'étende la main, qu'il ne prenne aussi de l'Arbre de vie, qu'il n'en mange et ne vive éternellement. »

פי' שחשש עוד מעתה שכבר נתערב ברע ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ששרשו מבחי' שלמעלה מהשבירה שמשם הוא שהיה התחלת המיתה והתהוות עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] משא"כ מה שלמעלה מהשבירה הוא עה"ח [עץ החיים] ואם יאכל גם ממנו וחי לעולם.

C'est-à-dire qu'Il craignit désormais, puisqu'il s'était déjà mêlé au mal, [qu'il ne prenne aussi de l'Arbre de vie], dont la racine relève du niveau supérieur à la brisure — car c'est de [la brisure] que proviennent le commencement de la mort et l'apparition de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal, tandis que ce qui est au-dessus de la brisure est l'Arbre de vie — et s'il en mange lui aussi, il vivra éternellement.

פי' כי הרי באמת בבחי' זו נאמר אם צדקת מה תתן לו (איוב לה) ורבו פשעיך מה תעשה לו

C'est-à-dire qu'en vérité, à propos de ce niveau, il est dit : « Si tu es juste, que Lui donnes-tu ? » (Job 35), « [et si] tes fautes sont nombreuses, que Lui fais-tu ? »

וא"כ אף שמעורב ברע הרי גם אם רבו פשעיך כו' ויכול להיות וחי לעולם ואז גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם

Dès lors, même s'il est mêlé au mal, même « si tes fautes sont nombreuses », etc., il pourrait « vivre éternellement » ; et alors le mal qui est en lui aussi aurait une existence éternelle,

מאחר שהוא בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] והרע מעורב כו' וא"א לו להפרידו מעליו. א"כ כשיהיה הוא חי לעולם אזי גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם.

puisqu'il relève de la dimension intérieure et que le mal est mêlé [en lui], etc., et qu'il lui est impossible de s'en séparer. Dès lors, lorsqu'il vivra éternellement, le mal qui est en lui aussi aura une existence éternelle.

9 וזהו היפך הכוונה שהרי צ"ל בלע המות לנצח שיהיה ובערת הרע כמאמר והרשעה כולה בעשן תכלה שזה יהיה לימות המשיח.

Et cela est l'inverse de l'intention, car il faut [que s'accomplisse] «Il engloutira la mort pour toujours», afin que se réalise «tu extirperas le mal», selon la parole [qui dit] : «toute méchanceté se dissipera comme la fumée» — ce qui se produira aux jours du Machia'h.

כי בכל משך הגלות הוא עת הבירורים והפרדת הרע והיינו ע"י בחי' חכמה דבחכמה אתברירו להפריד הרע מהטוב

Car toute la durée de l'exil est le temps des raffinements et de la séparation du mal ; cela s'accomplit par le niveau de 'Hokhma, car «c'est par 'Hokhma qu'ils sont raffinés», afin de séparer le mal du bien.

ולכן נק' החכמה דין. שלא כמו שדימו המקובלים הראשונים שהחכ' [שהחכמה] כולה חסד שהרי היא מקור חסד.

C'est pourquoi 'Hokhma est appelée jugement — contrairement à ce que pensaient les premiers kabbalistes, à savoir que 'Hokhma est entièrement bonté, puisqu'elle est la source du 'Hessed.

והחייט המציא שיש בה ג"כ דין ושבחו האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שכך מבואר בזוהר באדרא כחמרא דשקיט ושכיך על דורדיי כו'.

Rabbi Yehudah Chayat a introduit l'idée que 'Hokhma comporte aussi du jugement, et l'Arizal, de mémoire bénie, l'a loué, car le Zohar l'explique ainsi dans l'Idra : «comme du vin qui repose immobile et tranquille sur ses lies», etc.

כי מאחר שיש בירורים להפריד הרע וזהו ע"י גבורות וע"ז נאמר (תהלים צד) אשרי הגבר אשר תיסרנו יה שגם היסורים שהם לתועלת העברת הרע הוא מבחי' י"ה וכידוע שהיסורים הם לתועלת הפרדת הרע.

Car, puisqu'il y a des raffinements destinés à séparer le mal, et que cela s'accomplit par les guevourot, il est dit à ce propos (Psaumes 94) : «Heureux l'homme que Tu châties, Yah» — les souffrances aussi, qui servent à éliminer le mal, relèvent du niveau de Yah ; et, comme on le sait, les souffrances servent à séparer le mal.

כי הקליפות נמשלים לעלוקה שכשמוצצת דם אזי מיד מתה וז"ש [וזהו שכתוב] (משלי ל) לעלוקה שתי בנות.

Car les kelipot [forces de dissimulation] sont comparées à une sangsue qui, dès qu'elle suce du sang, meurt aussitôt ; et c'est [le sens de] ce qui est dit (Proverbes 30) : « La sangsue a deux filles. »

וזהו ג"כ ענין שעיר המשתלח. וכן וישלח יעקב וגו' מנחה לעשו אחיו עזים מאתים כו' שבזה שנותן לו חלקו הוא מפרידו.

C'est également l'idée du bouc envoyé au loin. De même, « Et Yaakov envoya », etc., « un présent à Eisav son frère : deux cents chèvres », etc. — car en lui donnant sa part, il le sépare.

וכך צ"ל לאחר שכבר טעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] ונתערב ברע אזי צריך לבירורי [לבירורים] עד שיפרידו ע"י שיקחו כל נצוצי קדושה שבו כו'.

De même, après que l'homme a déjà goûté de l'Arbre de la connaissance et s'est trouvé mêlé au mal, il faut procéder à des raffinements jusqu'à ce qu'on l'en sépare, en prélevant toutes les étincelles de sainteté qui s'y trouvent, etc.

וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י החכ' [החכמה] שבחכ' [שבחכמה] אתברירו. לפי שיש בה גם בחי' גבורות להיות תיסרנו יה וכמ"ש (דברים ח) כאשר ייסר איש את בנו כו'.

Et tout cela s'accomplit par 'Hokhma (sagesse), car « par 'Hokhma, ils sont affinés », puisqu'elle comporte aussi le niveau des guevourot [forces de rigueur], afin que l'on puisse dire : « Tu le corriges, Yah », comme il est écrit (Deutéronome 8) : « Comme un homme corrige son fils », etc.

משא"כ בחינת כתר שלמעלה מחכמה הוא רחמים פשוטים וכחשיכה כאורה ולכן פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ואז וחי לעולם מאחר דאם צדקת מה תתן לו כו'

Il n'en est pas ainsi du niveau de Kéter (la Couronne), qui est au-dessus de 'Hokhma : c'est une miséricorde simple, et « l'obscurité est comme la lumière ». C'est pourquoi [Il dit] : « de peur qu'il n'étende la main et ne prenne aussi de l'Arbre de vie », et qu'il « vive éternellement », puisque « si tu es juste, que lui donnes-tu ? », etc.

ולפי שהוא מבחי' פנימית וא"כ הרע קשור ואדוק בו ויהי' [ויהיה] גם לו קיום ולא זו היא הכוונה כנ"ל.

Et puisqu'il relève de la dimension intérieure, le mal lui est donc lié et attaché, et il aurait lui aussi une existence — or telle n'est pas l'intention, comme expliqué plus haut.

10 וכמ"ש בזוהר גבי רבי אחא מכפר טרשא שכיפר בקטורת על מקום שהיה הנגף שם ואמרו לו שלא הועיל כי עדיין בחיובא אשתכח. בשלמא אם היו עושין תשובה כו'.

Comme il est dit dans le Zohar au sujet de Rabbi Acha de Kefar Tarsha, qui expia au moyen de l'encens pour un endroit frappé par une épidémie, et à qui l'on dit que cela n'avait pas servi, car « ils se trouvent encore coupables » ; « il aurait été préférable qu'ils aient fait techouva », etc.

ולכן מיד וישלחהו מג"ע [מגן עדן] לעבד את האדמה אשר לקח משם.

C'est pourquoi, aussitôt, « Il le renvoya du Jardin d'Éden pour travailler le sol d'où il avait été pris. »

דהיינו עבודת הבירורים ע"י זריעה חרישה וקצירה ואח"כ באכלו ממנו ואו' [ואומר] אחד ואהבת הוא מברר ומעל' [ומעלה] כו'.

C'est-à-dire le travail de raffinement par les semailles, le labour et la moisson ; puis, lorsqu'il en mange et dit « Un » et « Tu aimeras », il le raffine et l'élève [cet aliment], etc.

11 ואז צריך לילך ממש על האדמה אשר לקח משם ושמה יאכל ושמה יברר הבירורים.

Il doit alors réellement aller sur le sol dont il a été pris ; c'est là qu'il mangera et c'est là qu'il procédera aux raffinements.

אך צ"ל איך היה מתחלה כוונתו יתי' כשלא ידע האדם מטו"ר [מטוב ורע] כלל מאחר שיש מציאת הרע בעולם א"כ איך יתבררו הבירורים שזה צ"ל ע"י האדם.

Mais il faut comprendre quelle était, à l'origine, Son intention, béni soit-Il, alors que l'homme ne connaissait absolument pas le bien et le mal. Puisque le mal existe dans le monde, comment les raffinements auraient-ils donc été accomplis, alors qu'ils doivent l'être par l'homme ?

אך הענין כי אז היה באופן אחר ממש שלא בדרך מלחמה אלא ע"ד מ"ש ויניחהו בג"ע [בגן עדן] לעבדה זה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] להמשיך אור א"ס בג"ע [בגן עדן]

Mais voici ce qu'il en est : à cette époque, cela se serait déroulé d'une tout autre manière, non par le combat, mais selon le sens de ce qui est écrit : « Et Il le plaça dans le Jardin d'Éden pour le cultiver » — ce sont les 248 mitsvot positives — afin de faire descendre la Lumière infinie (Or Ein Sof) dans le Jardin d'Éden.

ועי"י רבוי התגלות האור ממילא יתעלו נצוצי קדו' [קדושה] שנפלו ונתערבו ברע ויהיו נכללים בתוך האורות עליונים שימשיך האדם כנר בפני האבוקה

Et grâce à l'abondante révélation de la lumière, les étincelles de sainteté qui étaient tombées et s'étaient mêlées au mal s'élèveraient d'elles-mêmes et seraient absorbées dans les lumières supérieures qu'il ferait descendre, comme une bougie devant une torche.

שאם האבוקה קטנה אזי נר הסמוך לה יוכלל בה ואם ירחיקוהו מעט לא יתכלל בה מפני שהאבוקה קטנה. אבל אם תהיה האבוקה גדולה אזי אע"פ [אף על פי] שיהיה הנר רחוק יהיה מתכלל בה.

En effet, si la torche est petite, une bougie placée près d'elle peut y être absorbée ; mais si on l'en éloigne un peu, elle n'y est pas absorbée, car la torche est petite. En revanche, si la torche est grande, la bougie y sera absorbée même si elle se trouve loin d'elle.

12 וע"ד שהיה בזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים שהרי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים דהיינו להעלות נצוצות ומה היה נעשה אם לא חטאו ולא היו גולים.

C'est comme ce qui se passait à l'époque où le Saint Temple existait. Car nos Sages, que leur mémoire soit bénie, ont dit : « Israël ne fut exilé que pour que des convertis viennent s'ajouter à lui », c'est-à-dire afin d'élever les étincelles. Que se serait-il donc passé s'ils n'avaient pas péché et n'avaient pas été exilés ?

אלא ע"כ צ"ל שאז היו נכללים הנצוצות ממילא כנר בפני האבוקה כמו נעמה העמונית וכן כל העמים באו לשמוע חכמת שלמה וכמ"ש במלכת שבא כו'.

Il faut donc nécessairement dire qu'alors les étincelles s'intégraient d'elles-mêmes, comme une bougie devant une torche — à l'image de Naamah l'Ammonite ; de même, toutes les nations venaient écouter la sagesse de Shlomo, comme il est écrit au sujet de la reine de Sheba, etc.

והיינו לפי שאז היה אבוקה גדולה עד"מ ע"כ ממילא מתכללים בה הנצוצות ואם היה נמשך בהמ"ק [בית המקדש] כן יותר היו כולם מתבררים עד"ז

En effet, alors, il y avait, pour ainsi dire, une grande torche ; les étincelles s'intégraient donc en elle d'elles-mêmes. Et si le Saint Temple avait continué d'exister plus longtemps dans cet état, elles auraient toutes été raffinées de cette manière,

וכמ"ש לע"ל [לעתיד לבוא] (צפניה ג') אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו'. והלכו גוים לאורך כו'.

comme il est écrit au sujet du Temps à venir (Sophonie 3) : « Alors Je rendrai aux peuples une langue claire (beroura) », etc., et : « Les nations marcheront à ta lumière », etc.

וכך היה ענין האדם כשלא היה חוטא שהיה כולו קדוש כי גם גופו נלקח ממקום המזבח וממנו נעשו רמ"ח אבריו בלול בשמן כו'

Il en était de même pour l'homme avant qu'il ne pèche : il était entièrement saint, car son corps aussi fut pris de l'emplacement de l'autel, et ses 248 membres furent façonnés à partir de lui, « mêlés à l'huile », etc.

והיה עומד בג"ע [בגן עדן] ושם היה מוסיף אורות וממילא היו הקליפות כלים ע"י שהיו הנצוצי קדושה כלים מהם אבל הדבר היה שלא ע"י מלחמה כו'.

Il se tenait dans le Jardin d'Éden et y ajoutait des lumières ; les kelipot (écorces) auraient alors d'elles-mêmes cessé d'exister, à mesure que les étincelles de sainteté se retiraient d'elles. Mais cela ne se serait pas produit par la guerre, etc.

משא"כ אחר שחטא אזי צ"ל הבירורים ע"י עבודה ומלחמה שעת צלותא שעת קרבא כנ"ל וצריך לירד אל מקום הקליפות ושם יבררם וזהו את האדמה אשר לקח משם.

Il n'en va pas de même après qu'il a péché : les raffinements doivent alors s'accomplir par le labeur et la guerre — « l'heure de la prière est l'heure du combat » — comme expliqué plus haut ; il faut descendre à l'endroit où se trouvent les kelipot et les raffiner là. Et c'est là « le sol dont il a été pris ».

13 ובזה יובן גם מה שהנחש ידע מזה. כי הנה אדה"ר [אדם הראשון] עצמו שהיה כולו קדוש למעלה מעה"ד [מעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] לא ידע ממציאת הרע כלל כנ"ל.

Nous comprendrons ainsi également comment le serpent en avait connaissance. Car Adam, le premier homme lui-même, qui était entièrement saint, au-dessus de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal, ne connaissait absolument pas l'existence du mal, comme expliqué plus haut.

אבל הנחש שהוא עצמו נלקח מבחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] וידע מזה וידע שמה שצוה לאדם שלא יאכל ממנו היה בכדי שלא יהיה לו ידיעה ברע כלל שלא יצטרך לכנוס עמו במלחמה כלל.

Mais le serpent, qui lui-même provenait du niveau de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal, en avait connaissance ; il savait que [D.ieu] avait ordonné à Adam de ne pas en manger afin qu'il n'ait aucune connaissance du mal, et qu'il n'ait donc pas à entrer en guerre contre lui.

וחרה לו מאד על שכ"כ [שכל כך] נשמרים ממנו אף שלא לידע ממנו שלא יכשל בו והשיא עצות בנפשו שמוטב לו שיכנס האדם בזה ויהיה מלחמה ואז פעמים שיגבור גם הוא וכמ"ש (קהלת ח) עת אשר שלט האדם באדם כו' משלא ידע האדם מזה כלל

Il était très contrarié qu'ils s'en préservent à ce point — au point même de ne pas en avoir connaissance, afin de ne pas y trébucher. Il prit conseil en son âme et se dit qu'il vaudrait mieux pour lui que l'homme entre dans ce domaine et qu'une guerre ait lieu ; alors, parfois, lui aussi l'emporterait, comme il est écrit (Ecclésiaste 8) : « Un temps où l'homme domine l'homme », etc. — plutôt que l'homme n'en ait absolument aucune connaissance ;

ואז יהיה הטוב המעורב בו נכלל באדה"ר [באדם הראשון] כנר בפני האבוקה והוא ימות ויפסד לגמרי ובא בערמומית לחוה

car le bien qui y était mêlé serait absorbé en Adam comme une bougie devant une torche, et le serpent mourrait et périrait entièrement. C'est pourquoi il s'approcha de Chavah avec ruse,

וכמ"ש (בפר"א [בפרקי דרבי אליעזר] פי"ג) בא ס"מ [סמאל] ורכב על הנחש כו'. ואמר כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו וגו' והייתם כאלקים ידעי טו"ר [טוב ורע].

comme il est dit (dans Pirkei deRabbi Eliezer, chap. 13) : « Samael vint et chevaucha le serpent », etc. Et il dit : « Car D.ieu sait que, le jour où vous en mangerez », etc., « et vous serez comme D.ieu, connaissant le bien et le mal. »

וכן הוא עפ"י [על פי] האמת ולא אמר שקר כנ"ל רק שבערמה דבר זה כי הוא אמר והייתם כאלקים למעליותא. אבל באמת זהו חסרון.

Et cela est conforme à la vérité : il n'a pas dit de mensonge, comme expliqué plus haut. Il ne fit que parler avec ruse, car il présenta « et vous serez comme D.ieu » comme un avantage ; mais, en vérité, c'est une déficience.

אף שיהי' [שיהיה] יודע טו"ר [טוב ורע] כאלקים הנה למעלה אין זה פוגם כלל אף שיודע טו"ר [טוב ורע] מ"מ הרע נבדל לפי שלמעלה הוא בחי' מקיף משא"כ אם האדם שהוא מבחי' פנימי יהי' [יהיה] יודע מטו"ר [מטוב ורע] לו יהי' [יהיה] הדבר מזיק כנ"ל:

Même s'il connaissait le bien et le mal comme D.ieu, là-haut, cela ne constitue nullement un défaut : bien que le bien et le mal y soient connus, le mal demeure néanmoins séparé, car là-haut, il s'agit du niveau enveloppant. En revanche, si l'homme, qui relève du niveau intérieur, connaissait le bien et le mal, cela lui serait nuisible, comme expliqué plus haut.

14 בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] מהאר"י [מהאלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] נת' [נתבאר] הענין שאדה"ר [שאדם הראשון] היה הולך בהיכלות כי בחי' אדם היה למעלה גם מרשב"י [מרבי שמעון בר יוחאי] כי היה בערך אחר ממש שהרי היה יציר כפיו של הקב"ה.

Dans le Likkutei Torah de l'Arizal, de mémoire bénie, il est expliqué qu'Adam, le premier homme, parcourait les palais, car le niveau d'Adam était supérieur même à celui de Rabbi Shimon bar Yochai, puisqu'il appartenait à un ordre tout autre, étant l'œuvre des mains du Saint béni soit-Il.

ובהיכלות הטומאה לא רצה להביט כלל והשיאו הנחש שעכ"פ [שעל כל פנים] יביט מה יש בהם וע"י נכשל ונפל בתאוה אליהן.

Il ne voulait pas du tout regarder dans les palais de l'impureté ; le serpent le séduisit en lui disant de regarder au moins ce qui s'y trouvait, et c'est ainsi qu'il trébucha et se laissa entraîner par le désir de ces palais.

וכן שמעתי מהק' [מהקדוש] ר' [רבי] אברהם בן הה"מ [הרב המגיד] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] ע"פ ויט יהודה עד איש עדולמי ושמו חירה שמחמת מעשה דיוסף אזי ויט.

J'ai également entendu du saint Rabbi Avraham, fils du Maggid, de mémoire bénie, au sujet [du verset] : « Yehudah se détourna vers un homme d'Adoullam, nommé Hira » : à cause de l'épisode de Yosef, il « se détourna ».

פי' ויט היינו שנטה למטה בהיכלות הקליפות עד איש עדולמי כדי להעלות נצוצות משם וזהו ענין הכוונה דנפילת אפים כו':

L'explication : « il se détourna » signifie qu'il s'inclina vers le bas, dans les palais des kelipot [écorces], « vers un homme d'Adoullam », afin d'élever les étincelles qui s'y trouvaient ; telle est la signification de l'intention de la chute sur le visage, etc.

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/bereishis/7/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak